

Door Weer en Wind

natuurpunt regio roeselare

PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

3/5959
P608472

Bergmolenbos bedreigd

Fruithappening

Nacht van de duisternis

Excursie Harchies

xx
Philippe Deprez
's-Gravenhof 7
8000 Brugge

Verantwoordelijke uitgever Koen Maes - Beukhoutstraat 50 - 8650 Houthulst

natuurpunt
natuur voor iedereen Mandelstreke

NIEUW BIJ
VANRAES

Alles voor uw tuin

Bij Vanraes vindt u echt alles voor de tuin! In onze ruime toonzalen kan u kiezen uit méér dan 5.000 artikelen en 30 merken.

VANRAES
alles voor tuin en tuinbouw
www.vanraes.be

Diksmuidsesteenweg 394, 8800 Roeselare - T 051 22 20 15

Biovita Roeselare
Meensesteenweg 51

www.biovita-shop.be

Biovita Brugge St.Andries
Torhoutsesteenweg 179

Biovita Brugge St.Kruis
Maalsesteenweg 299

Tuinsappen Lombarts Calville

De geperste zaligheid

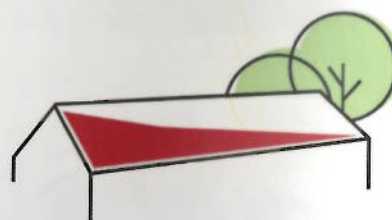
Luc Goossens, T&F 057 36 30 20
Slijpstraat 1, 8902 Voormezele (leper)
info@tuinsappen.be
www.tuinsappen.be

Sap van eigen fruit

- Wij verwerken uw appels of ander fruit tot een heerlijk vruchtensap (gepasteuriseerd).
- Verkoop van sappen op basis van appel.
- Bedrijfsbezoeken.

Algemene bouwonderneming Erik Debal BVBA

ERIK DEBAL

Verbrandhofstraat 130 - 8800 Roeselare
tel. 051 20 83 41

info@debalerik.be - www.debalerik.be

**NIEUWBOUW/
VERBOUWINGEN
WIND- EN WATERDICHTTE WONINGEN
ALLE RUWBOUW- EN BETONWERKEN
ENERGIEBESPARENDE RENOVATIES**

Kleinkinderen

De Bond van 12 augustus '16: 'In het leven van grootouders zijn kleinkinderen machtige tovenaars. Ze doen oma's en opa's smelten van liefde, zorgen ervoor dat die hun opvoedkundige principes 'vergeten' en laten hen vlot overschakelen op een beleid van verwennen. Ik vermoed dat alle grootouders in het NP-bestuur zich hierin herkennen! Het onderzoekscentrum 'Kind & Samenleving' onderzocht op vraag van 'de Bond' of deze liefde ook wederkerig is bij de kleinkinderen. 'De grote conclusie is: de liefde is geheel wederkerig ...' maar hun beeld van oma en opa is, vind ik persoonlijk, minder prettig: ze zijn oud, een beetje traag, kwetsbaar ... maar het beeld wordt toch wat actiever als het gaat over kampen bouwen, plagen, spelletjes spelen en ravotten ... Ook de logeerpartijtjes scoren uitermate hoog met 's morgens de boterham met choco. Dat klinkt al véél beter!

En zo gebeurde het: Felix, het zontje van 2,5 jaar van dochter Sofie en Koen was op bezoek van 17 tot 20 juli. Zijn plaagliedje 'opa slaapkop, opa slaapkop ... (melodie van broeder Jacob ...)' dat natuurlijk op niets gestoeld is, zorgde regelmatig voor plagerige en wilde momenten, zo ook tijdens onze wandeling in de Kleiputten en de aanzet van het stadsbos.

Het goed gevoel van dit opa – Felixmoment krijgt evenwel een stevige deuk bij het zien van het gele aanplakbiljet ter hoogte van de huidige paardenmanege voor de parking van de Kleiputten. Sneller dan verwacht en midden de vakantieperiode wordt deze aankondiging tot het realiseren van een verkaveling in het stads-

bos aangeplakt: en nog tijd tot 3 augustus om een bezwaar af te geven op het stadhuis – dit wordt zwoegen! De volgende dagen is de aandacht van opa voor Felix wat minder en de voorbereiding van ons reisje wat beperkter want het bezwaar moet vorm krijgen: stadsbezoek, dossier doornemen, terugkeren om foto's te maken, tekst schrijven en laten nalezen door andere bestuursleden, definitieve versie klaarstomen, doorsturen naar de bestuursleden. Wim stuurt het bezwaar door naar de pers en wij vertrekken op reis (o.a. bezoek aan ons jongste kleinkind Noah in Garmisch-Partenkirchen) ... en dan pas breekt de hel los waarbij het alle hens aan dek is voor o.a. Filip om onze website aan te passen en Wim en Piet om de pers te woord te staan! Zelfs Wouter Deprez ondersteunde ons bezwaar!

Of hoe een actief moment (!) met een kleinkind een administratieve en communicatieve lawine teweeg brengt voor het bestuur. Wie zegt nu nog dat (sommige) opa's traag, oud ... of een slaapkop zijn ...: de kleinkinderen natuurlijk!

Tekst en foto: Peter

Inhoud

Kleinkinderen.....	pag. 3
<u>Aankondigingen:</u>	
Fruithappening	pag. 4
Nacht van de duisternis.....	pag. 5
Excursie naar Harchies	pag. 6
Oxfam Urban Trail	pag. 6
Word natuurgids in jouw streek	pag. 7
Paddenstoelenwandeling	pag. 7
Natuurpuntkalender 2017	pag. 7
<u>In de branding:</u>	
Deining rond het Bergmolenbos	pag. 8
<u>Mandelstreke educatie:</u>	
Excursie Bufferbekken.....	pag. 9
<u>Voorbij activiteiten:</u>	
Excursie Walcheren	pag. 10

<u>Kleiputnieuws:</u>	
Zomerwerkdag.....	pag. 11
<u>Activiteitenkalenders</u>	pag. 12
<u>Close-up:</u>	
Rode klaver - Trifolium pratense	pag. 15
<u>Natuursprokkels</u>	
De blauwvoet: bekende afbeeldingen.....	pag. 16
Een mussenpicknick in een vuurdoornstruik.....	pag. 18
JNM startdag	pag. 19
<u>Natuurbeheer:</u>	
Broedresultaten steenuil 2016	pag. 20
Voelen huiszwaluwen zich weer meer thuis in 2016? ...	pag. 21
Colofon	pag. 22
Personaliala	pag. 22

FRUITHAPPENING STADSBOOMGAARD ZONDAG 2 OKTOBER 11 uur tot en met 18 uur

Op de hoek van de Bergstraat en Babilliestraat werd in 2002 een hoogstamboomgaard aangelegd door de stad Roeselare. In deze boomgaard vind je 95 verschillende fruitsoorten waaronder 39 verschillende soorten appels. Deze boomgaard maakt deel uit van het toekomstig Bergmolenbos. De fruithappening wil alle aspecten van fruit en fruitbomen aan bod laten komen. Het is ook een uitgelezen moment om het Bergmolenbos en het natuurreservaat de Kleiputten te verkennen.

De fruithappening is een organisatie van stad Roeselare, het Stadlandschap 't Westvlaamse hart, Velt, Natuurpunt en nog vele andere organisaties en verenigingen.

Voor zowel particulieren als voor verenigingen wordt eveneens een confituurwedstrijd georganiseerd. De confituur moet gemaakt worden op basis van appel en/of peer. De 2 potjes van 250 ml (of meer) mogen binnengeleverd worden tussen 14u en 15u ter plaatse. Inschrijven voor de wedstrijd kan gebeuren via de website van de stad Roeselare. Je kan je ook inschrijven om in de jury te zetelen om de beste confituur te kiezen.

Programma

11 uur: start met aperitiefconcert door het duo 'Dr K's OK Band'

11.30 uur: verwelkoming door schepen Bouckennooghe

14 uur: natuurwandeling (+ 1 uur) in natuurreservaat de Kleiputten rond thema wilde bessen en vruchten en vogels die ervan leven (org. Natuurpunt Mandelstreke)

14 uur tot en met 15 uur: indienen confituurpotjes

15 uur: start confituurproefing

15 uur: op stap met de streekverkenner van Stadlandschap 't Westvlaamse hart (+ 1 uur)

16 uur: natuurwandeling in het Bergmolenbos (+ 1 uur) door Natuurpunt

17.30 uur: prijsuitreiking confituurwedstijd

18 uur: einde

Doorlopend zijn er stands van :

- Velt Roeselare en Beitem
- De Mandelbie
- Natuurpunt Mandelstreke
- Tuinhier Roeselare en Rumbeke
- De fruitwerkgroep Velt Wevelgem
- ANB
- Stad-Land-schap: natuurexploratie in de omgeving
- Luc Deboosere Vives:
 - o bespreken van de fruitboom
 - o enkele demo's rond snoeien hoogstamboomgaarden
 - o stand van Vives
- KVLV : fruitbrochettes maken en milkshakes en smoothies met resten fruit die de bezoekers kunnen proeven.
 - o Verkopen zelfgemaakte confituur en zelfgemaakte fruitwafels
 - o Maken reclame voor hun vereniging en laten de bezoekers kennis maken met hun kookboeken, oa die van 'red de restjes'
 - o Ze plaatsen er een weggeefkast met vb recepten of kookboekjes.
- Jacques Demarez : fruit inmaken en bewaarstechnieken
- Vlaco: met stand "red de restjes"
- Jos Thorrez: fruit proeven
- Frederieck Lerouge (mobiele fruitpers): niet met de fruitpers, wel met een infostand van de mobiele fruitpers
- Boomkwekerij Jan Sterken, Blankenberge: pomoloog, kenner van oude fruitrassen. Bezoekers mogen enkele appels/peren van thuis meebrengen waar ze bv. graag de naam van zouden kennen.
- Vabi: stand met dieren
- Letsers: bioappelsap, appelchutney, appelchips
- Woesh circustechnieken

Foto's: Peter Hantson

NACHT VAN DE DUISTERNIS

PROEF DE DONKERSTE NACHT VAN HET JAAR

8 OKTOBER 2016

De nacht valt in de Vijfwegen...

Afspraak tussen 19 en 21 uur aan het Stationsgebouw op de Vijfwegen voor een tocht van 4 km in het donker...

Luisteren naar de nachtelijke bewoners en hun verhalen, schrikken van nachtelijke jagers,
Of wat denk je van frisbee@night of luisteren naar het klankschalenconcert in de kerk...

Vergeet niet te proeven van de verrassingen onderweg!

Er wordt gewandeld op eigen initiatief, voor grote en kleine mensen, toegankelijk voor buggy's.

Voorzie aangepast schoeisel, warme kledij en vergeet je zaklamp niet!

Inschrijven tegen 5 oktober bij de milieudienst van Langemark-Poelkapelle
051 49 09 30 - milieu@langemark-poelkapelle.be

WBE Baekelant

Naar een van de laatste wildernissen in België en grensgebied op 27 november

Verrassingen zijn nooit veraf in de omgeving van Bernissart. Niet dat we er weer op een vondst zullen stoten van intacte skeletten van Iguanodonts, dat is in 1878 al voor ons gedaan. De huidige zeer vochtige depressies ontstonden als gevolg van ondiepe mijnbouw. Ongeveer 100 jaar geleden begonnen de ondergrondse galerijen in te storten: zo evolueerde dit vroeg-industrieel landschap langzaam tot een ruim 500 ha groot, vaak moeilijk toegankelijk waterrijk gebied, dat elders in Wallonië zijn gelijke niet kent.

Deze moerassen van Harchies-Hensies-Pommeroeul doen de harten van vogelaars sneller kloppen. Elk seizoen brengt nieuwe uitdagingen: nu azen we op doortrekkers en wintergasten die het gebied kunnen aandoen. De teller staat ondertussen op ruim 300 soorten vogels: weinig gebieden kunnen zich hieraan spiegelen. Vooral bij de plas die bekend staat als het Marais d'Hensies wordt de sfeer onwerkelijk: een bos van dode boomstronken steekt roerloos uit het water. Met een beetje mist en fantasie zitten we onwillekeurig in een oerlandschap en daartussen langzaam grazende dinosaurïërs.

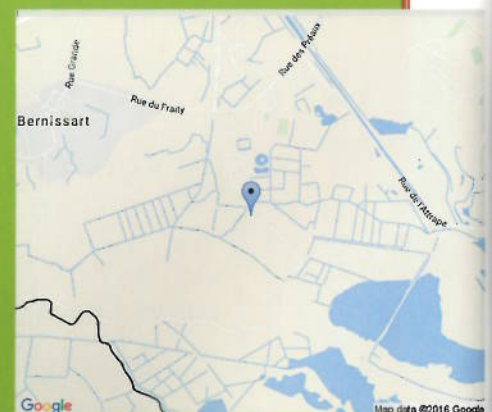
Na de middag gaan we 10 km verder de grens over naar het Parc Naturel Regional Scarpe-Schelde in de omgeving van Saint-Amand-les-Eaux. In dit van oudsher bekend kuuroord was al 15 eeuwen geleden een klooster gevestigd, dat echter de duimen moest leggen tijdens de Franse revolutie. Het ruim 3000 ha grote boscomplex van Raimes-Saint-Amand-Wallers en vijvers is gelukkig gebleven. Zowel water- als typische bosvogelsoorten mogen we verwachten. Het zal van het weer afhangen in welk deel we op stap gaan.

Zin in een grote zaagbek, geoorde fuut, zwarte specht, goud- of appelvink? Zorg dan dat je erbij bent!

Praktisch:

Vertrek om 8u30. Laarzen welkom.

Voor onze picknick en co vinden we in Harchies of Bernissart zeker een warm stekje.

Mandelstreke doet mee aan de Urban Trail op 23 oktober!

Eerlijke handel, betere verloning van de boeren in het zuiden, ingrijpende maatregelen nemen tegen klimaatopwarming die veel derdewereldlanden nog harder zullen treffen dan hier. We kunnen dat alleen maar volmondig steunen en voelen ons dan ook volop partner met het plaatselijk 11.11.11-comité dat voor het eerst in Roeselare een Urban Trail organiseert.

De klemtoon van de stadsloop ligt niet op de prestatie – er wordt niet met een tijdregistratie gewerkt – wel op de totaalbeleving. Het parcours, dat voor een deel nog geheim blijft, is 8 km lang en loopt door verschillende stads- en privégebouwen, afgesloten locaties en openbare en commerciële ruimtes. Er worden via de facebookpagina hierover regelmatig tips gelekt.

Via Oxfam-man Stefaan Devarware vernemen we dat 11 bekende inwoners van Roeselare en Hooglede meter en peter zijn van dit initiatief, waaronder de sportlui Veerle Dejaeghere, Fredje Deburghgraeve en volleyballer Stijn Dejonckheere, cineast Lieven Debrauwer en de burgemeesters van Hooglede en Roeselare. Je hoeft geen geoefende loper te zijn om deel te nemen. Elke deelnemer betaalt € 11 en de nodige info hierover vind je op www.11trail.be. De opbrengst gaat volledig naar 11.11.11. Start en aankomst vinden plaats onder het gierzwaluwmeekka van Roeselare, bij de Burgerschool in de Kattenstraat. Die gierzwaluwen zullen geen supporters kunnen zijn want al lang weer naar het zuiden vertrokken, maar met een ploegje van NP Mandelstreke kunnen we onze schouders steken onder dit project. Wie heeft nog zin om zich te laten gaan en het op een loopje te zetten? Laat ons iets weten. Ik ben alvast 'verkocht' en loop mee in de kleuren van Natuurpunt!

Piet

Word natuurgids in jouw streek!

Wil je graag groepen begeleiden in een natuurgebied in je buurt? Zoek je naar een combinatie van inhoudelijke kennis, natuurbeleving en engagement? Dan ben je bij Natuurpunt CVN aan het juiste adres voor de cursus Natuurgids. De cursus biedt je heel wat inhoudelijke achtergrond dankzij een brede waaier aan thematische lessen; van dieren en planten tot landschappen, ecologie en natuurbeheer. Tijdens de methodieklussen leer je hoe je een boeiende wandeling uitstippelt en hoe je groepen vol enthousiasme in de natuur gidst. Daarnaast ga je regelmatig op excursie met ervaren gidsen.

Je bezoekt verschillende natuurgebieden in de omgeving zoals het Sterrebos en de Kleiputten. Op die manier breng je je opgedane kennis direct in de praktijk.

Praktisch: de theorielessen vinden plaats op donderdagavond van 19u tot 22u en excursies op zaterdagvoormiddag van 9u tot 12u. Tijdens de schoolvakanties zijn er geen lessen. De eerste bijeenkomst is op 2 februari 2017 en de afronding is op 16 december 2017. Het inschrijfgeld bedraagt € 240,-. Ben je lid van Natuurpunt, dan krijg je korting en betaal je € 216. Ben je 25 jaar of jonger bij aanvang van de cursus, dan betaal je € 180,-.

Deze cursus wordt georganiseerd in samenwerking met Natuurpunt Mandelstreek, Stads-landschap 't West-Vlaamse Hart en Natuurpunt Houtland en Natuurpunt de Buizerd.

Inschrijven kan je op de site van Natuurpunt via de link: <https://www.natuurpunt.be/pagina/natuurgids>

Natuurpuntkalender 2017

Onze nieuwste kalender is nu verkrijgbaar!

Laat je elke maand verrassen door de allermooiste natuurbeelden. De beelden zijn gemaakt door de finalisten van de Natuurpunt & Argus Fotowedstrijd 2015.

De verkoopprijs bedraagt 10 euro.

Een klein bedrag voor een mooi product en met de aankoop steun je Natuurpunt projecten in jouw buurt.

Paddenstoelenexcursie op zondag 16 oktober

U leest het goed. De wandeling gaat door op **zondag 16 oktober** en niet zoals eerder aangekondigd op 9 oktober. In de voormiddag wandelen we in het 'Ten Doelbos', 's namiddags struinen we doorheen de Gasthuisbossen. We bewonderen er de rijke en gevarieerde wereld van de paddenstoelen. Iedereen is welkom, ook kinderen! Breng best uw laarzen mee, en indien mogelijk een loupe.

FIRSTSTOP
BANDENSPECIALIST

BANDEN VANDEWALLE

Al meer dan 25 jaar uw bandenspecialist!

Voor alle Auto-, Vrachtwagen-, & Landbouwbanden.

TEL: 051.70.33.68

www.bandenvandewalle.be

Sint-Jansstraat 161, 8840 Staden

Ma-Vrij: 8u-12u & 13u-18u Zat: 8u-12u

Volg ons vanaf nu ook op

Zomerdeining rond het Bergmolenbos: voorbode van een hete herfst?

Een korte chronologie...

- In volle vakantietijd, het was al bijna 20 juli, wanneer enkele wandelaars, waaronder de voorzitter, op een discreet geplaatst geel bordje stootten met daarop een verkavelingsaanvraag van Vabilia bvba. Onderwerp: verkaveling van de huidige paardenmanege/taverne 'De Kleiputten' en de nabijgelegen boerderij met weiden, samen 3,4 ha groot. Op dit huidig gemengd landbouw/woongebied zou een residentiële villawijk komen, verspreid over 16 kavels en met extra wegen. De percelen liggen in het hart van het Bergmolenbos, naast de reservaatparking in de Babiliestraat. Gedaan deze zomerrust, misschien ook voor heel lang...
- Enkele mensen uit de buurt dienden als eersten een bezwaar in omwille van onverenigbaarheid met de bestemming van de ruimere omgeving als Bergmolenbos.
- De einddatum voor reactie: 3 augustus. Weinig tijd dus om nog iets op het getouw te zetten. Peter keek het dossier in op het stadhuis en werkte een voorstel voor gemotiveerd bezwaar uit voor Mandelstreke.
- Na overleg met enkele bestuursleden en de plaatselijke Veltafdeling wordt met de pers contact opgenomen. Een eerste artikel met de oproep van Natuurpunt om bezwaar in te dienen verschijnt in DS/NB op 29 juli.
- Meer journalisten contacteren ons: HLN, De Morgen, Focus WTV, Radio 2...
- Via een oproep via FB en op onze website komt een ware lawine van reacties los. Dit gaat helemaal viraal wanneer komiek Wouter Deprez in de bres springt en daarmee ook de pers haalt. Hij is het Essersbos nog niet vergeten. Naast bakken verontwaardigde mails en vragen naar meer info wordt het vanaf de maandag druk in het stadhuis. Want er is haast bij om bezwaren in te dienen.
- Heel wat plaatselijke ook niet-natuurverenigingen springen mee op de kar en mobiliseren hun leden om te reageren. Een model met bruikbare argumenten is beschikbaar op onze website, die dinsdagmiddag vastloopt. Filip kan dit snel oplossen. Het aantal bezoeken is ondertussen boven de 17000 gestegen.
- Op de valreep krijgen we nog zeer waardevolle tips om het bezwaardossier te onderbouwen. Tegen woensdagmorgen 3 augustus, D-day, zijn reeds ruim 500 bezwaarschriften ingediend, wat 's avonds met alle digitaal geposte reacties oploopt tot 752.

- Dat boomerangeffect hadden we nooit zo krachtig kunnen dromen, zeker niet in volle vakantieperiode. Daar kan de stad niet meer naast kijken bij hun advies. Uiterlijk moet dit bekend zijn tegen 21 november en geafficheerd worden.
- De verkavelaar kan daarna binnen de 30 dagen tegen het besluit in beroep gaan bij de provincie.

Het spreekt vanzelf dat we het dossier met grote aandacht zullen blijven volgen. Wanneer ondertussen meer bekend wordt, informeren we jullie ook via www.natuurpuntmandelstreke.be. Zo nodig mobiliseren we weer. We kregen administratieve, juridische en planologische steun uit verschillende vaak onverwachte hoeken. Maar vooral dank voor jullie massale reactie! Dergelijke misleunen voor een duurzame ontwikkeling van een fel bevochten, broodnodig, kwalitatief en voldoende groot bosgebied voor iedereen moeten ten allen tijde geweerd worden! Speculatieve ambities van enkelen mogen hier niet de toon voeren.

GRONDSTOFFEN
VOOR DE CHAMPIGNONTEELT

STERCKX

Kachtemsestraat 330 - 8800 Roeselare - 051 26 55 80 - www.sterckx.com

Excursie bufferbekken

Onze inheemse gentiaan " duizendguldenkruid" stond mooi te wezen op de oever.

De naartige plantensoekers vonden meer dan 100 planten in en rond het bufferbekken. Maar ook bosrietzanger, grasmus en rietgors waren van de partij

Tussen de markt van Beveren en het bufferbekken werden we vergast op een stevige regenbui. Maar bij de start van de wandeling was het zonnetje al weer van de partij.

Ook de groene kikkers en de libellen vinden de vele watergentiaan in het bufferbekken de max. Grote waterweegbree siert op veel plaatsen de oevers.

Tekst: Wim Marichal
Foto's: Peter Hantson

Karel en Kristien Desmet-Naessens "Le Bellet" - 19400 Monceaux sur Dordogne Corrèze - France.

"Le Bellet"

Vakantieverblijf te huur in het hart van de natuur

www.aubellet.com

kristien.naessens@gmail.com
0033 555 911 017
of +32 (0)486 021 249

Excursie Walcheren, een impressie

gevlekte orchis

kleverige ogentroost (zeldzaam)

vleeskleurige orchis

lidsteng

gebogen rendiermos

stijve ogentroost

sierlijk rendiermos

Foto's: Peter Hantson

Een perfecte mix op de zomerwerkdag van 13/8

Het vaatje waar we nu al jaren uit tappen, lijkt onuitputtelijk. Ja, we hebben het zowel over de geestdrift van een hele ploeg (30 deelnemers!) die hun nek en veel meer uitstaken om alle beheerwerk in de Kleiputten weer tot een succes te laten uitgroeien, als de hele cateringploeg en het ideale weer!

We kunnen het niet genoeg benadrukken, dit lukt maar met een gedreven vrijwilligersploeg die ook voor het gezellige animo zorgden. Alle geplande maaiwerk met het vaak lastige opruimen raakte tijdig rond, idem voor de graafwerken aan de ijsvogelwand en het opschonen van de meer dan 50 knotwilgen. Heel even maar hebben we het ehbo-kistje moeten aanspreken, zonder erg. En nieuw, alle infoborden én de observatiehut kregen een zeer welkome beurt van een ervaren vrouwelijke poetsploeg. Dank zij hun suggestie én kuiswoede zien we nu weer helemaal klaar. Het smakelijk après-gebeuren is steevast een moment voor vele leuke vakantie verhalen met het nodige geduld om de BBQ aan de praat te krijgen en dus volop tijd om even onderuit te kunnen zakken. Zowel de natuur als wij vaarden er wel bij!

Dit najaar gaan de reservaatpoorten nog tweemaal open voor een verkenning met een natuurgids op de zondagen 18 september en 16 oktober. Duik even in de kalender op de middenpagina's.

Voor wie er op de werkdag niet bij kon zijn: herkansen kan tijdens de 'Dag van de Natuur' op 19 november. Voor alle praktische info zie verder in dit nummer.

conservators Dirk en Piet

Dag van de Natuur in Mandelstreek op zaterdag 19 november

Maaien, wilgen knotten, bomen planten: tijdens de 'Dag van de Natuur' steekt iedereen de handen uit de mouwen. Zin om lekker mee te worden in de frisse buitenlucht en tegelijk de natuur vooruit te helpen? Stroop je mouwen op en help mee op 19 of 20 november tijdens een activiteit in je buurt!

Tijdens de 'Dag van de Natuur' kan je je helemaal uitleven in een prachtige omgeving. Ook een warme hap en drankje horen daar bij. Of wat dacht je van een ontdekkingsstocht in het gebied? Je maakt er kennis met geëngageerde mensen die samen het beste van zichzelf geven voor meer en betere natuur. Voor heel wat Natuurpuntafdelingen is de 'Dag van de Natuur' de perfecte gelegenheid om een grotere klus te klaren.

Die klus klaren we met onze afdeling gewoontegetrouw in en rond het Kleiputreservaat in Rumbeke. Je bent er welkom vanaf 9u00 waar je zoals altijd kan kiezen tussen licht en zwaarder werk. Alle werk materiaal ligt er op jullie te wachten, inclusief soep, warm middagmaal en de nodige spoelinge. Laarzen of stevig schoeisel niet vergeten, voor handschoenen zorgen wij wel. Om 16u ruimen we op en gunnen het moerasgebied en zijn bewoners een weldoende winterrust.

Welkom! Leuk als jullie tijdje geven aan een van de conservators Dirk 051 220235 de.wijze.eik@skynet.be of Piet 051225852 natuur.mandelstreek@gmail.com

Met eigen wagens vanaf hoek Meiboomlaan-Lindenstraat (Roularta)	Gezinsuitstap	Publieksactiviteit	Fietsuitstap
Busuitstap	Uitstapverantwoordelijke	Uitstap geschikt voor fotografen	
Lunchpakket meebrengen	Vertrekkur	Gids	Leiding

Deelnamen aan onze activiteiten mogelijk met vrijetijdspas.

Wijzigingen en/of eventuele correcties worden steeds vermeld op onze website: <http://www.natuurpuntmandelstreek.be/>

Zo 18 september
 10:00-11:30
Open natuurwandeling
 Kleiputten Rumbeke Ivo Vandenberghe
 051 225690
 Parking Babilliestraat

Zo 11 december
 Ganzenuitstap

Za 24 september
 14:00-15:00
Open natuurwandeling
 in domein Vierkaven Jean-Pierre Vandamme
 Nettingstraat ism kern De Reiger

Vr 16 december
 19:30
Foto-avond in Zilverlink Piet Desmet
 Zeeleven rond de West-Afrikaanse eilanden

Zo 2 oktober
 vanaf 11 uur
Fruithappening in Bergmolenbos Peter Hantson
 Boomgaard Babilliestraat ism VELT stad-land-schap 't West-Vlaamse hart

Za 8 oktober
 19:00-21:00
Nacht van de Duisternis Ivan Bruneel
 Station de Vijfwege (Staden) Org. Kern Groot-Staden
 Inschrijven verplicht

Zo 16 oktober
 08:30
Daguitstap Gasthuisbossen en Ten Doelbos Koen Maes

Zo 16 oktober
 10:00-11:30
Open natuurwandeling
 Kleiputten Rumbeke Dirk Vandewalle
 051 220235
 Parking Babilliestraat

Wo 28 december
 13:30-16:30
Kerstnestkasttimmeractie Piet Desmet
 Verbrandhofstraat 130

Za 22 oktober
 14:00-15:00
Open natuurwandeling
 in domein Vierkaven Jean-Pierre Vandamme
 Nettingstraat ism kern De Reiger

Vr 27 januari 2017
 19:30
nieuwjaarsreceptie + bestuursverkiezing Peter Hantson
 Sterrebosdreef Eric Naeyaert

Za 19 november
 10:00-11:30
Dag van de natuur
 Kleiputten Rumbeke Piet Desmet
 Winterwerkdag vooraf inschrijven (voor de catering!)

Zo 27 november
 8:30-18:30
Daguitstap Harchies en St.Amand-les-Eaux Piet Desmet

Natuurpunt – De Buizerd

BBQ
 't ende van de zomer
 18 september 2016

Stuif je zomer af met een heerlijke barbecue ten voordele van de natuur in Begem en Ingelsumder!

Wanneer	Zondag 18 september 2016, vanaf 10u00
Waar	IOC, zaai Broerle Bolleweystraat 3, Ingelsumder
Kostprijs	€ 10 (voka) - € 10 (dind) - € 10 (vegetarisch)
Inschrijven	Ten laatste 5 september, bij bestuursleden of info@debuizerd.be en na overschrijving op BE58 7512 0372 3379 met vermelding van naam + aantal voka./dind/vegetarisch

Met mogelijkheid tot aankoop van natuurpuntenkaarten 2017 ten voordele van reservatenfonds Natuurpunt Mandelstreek

Velt

Elke dinsdag van september '16 tot juni '17, uitgezonderd schoolvakanties, "restylen van kledij" (185 €)

Ma. 10 okt. '16: "Olijfolie", door Giacomo Menga
 Een kort filmpje toont ons de pluk en de persing. Giacomo brengt ons de laatste bevindingen over de heilzame kracht van de olijfolie op ziektes en kwaaltjes en het gebruik van de olijfolie in de cosmetica. We voorzien ook enkele lekkere proevertjes.
 Inkom: 8 € Velt - leden / 13 € niet-leden

Ma. 7 nov. '16: "Vergeten groenten", door Koen Heughebaert
 Pastinaak, schorseneer, aardpeer, boerenkool, ... zijn misschien geen vergeten groenten meer. Toch heeft elke teelt zijn eigen specifieke teeltzorgen. Heel wat bekende en ook minder bekende 'vergeten' groenten passeren de revue. Ook tips om deze groenten te verwerken komen zeker aan bod.
 Inkom: 8 € Velt - leden / 13 € niet-leden

Zat. 19 nov. '16: "Ledenfeest", voor details zie Velt-website

Ma. 12 dec. '16: "Bezoek Oxfam", voor details zie <http://veltroeselare.simplesite.com>

Aandacht!! Bij inschrijving eerst contact nemen met Marleen (051 20 18 00) of Laure (051 22 63 72) om te horen of er nog plaats is. Pas daarna betalen.

ROESELARE
is 'R voor jou

FRUIT HAPPENING

Zondag **2 oktober** van 11 - 18 u.

Boomgaard Bergmolenbos
 hoek Bergstraat - Babilliestraat

Muziek, picknick, demo's, knabbelen, proeven, en nog veel meer!

Meer info: www.roeselare.be

**FAIR
TRADE,
DAT PROEF JE**

Voor kwaliteitsproducten van eerlijke handel moet je in de Oxfam-Wereldwinkel zijn. De producten komen van vakmensen die hun werk grondig, in goede omstandigheden en met liefde doen. En dat proef je.

Een eerlijk alternatief,
met respect voor het Zuiden!

Oxfam-Wereldwinkel Roeselare
Noordstraat 156

OPEN:

Ma-vr: 9:00-12:00 & 13:30-18:00
Za: 10:00 - 18:00

Tel.: 051/20.88.56
roeselare@oww.be

OXFAM
Wereldwinkel
Roeselare

Origin'O – Roeselare & Julienne's groenten en fruitpakketten

Waar smaak en gezondheid
hand in hand gaan

De natuurvoedingswinkel van De Lochting
biedt dagelijks een uitgebreid assortiment aan
biogroenten en fruit, verse bereidingen,
een ruim aanbod vers brood en gebak,
en voor wie zelf aan de slag wil,
een volledig gamma biovoedingsproducten.

Ook voor biocosmetica en ecologische
schoonmaakproducten kunt u bij ons terecht.
De Lochting verzorgt ook wekelijks een verrassend,
streek- en seizoensgebonden groenten- en fruitpakket

genieten van nature
Origin'O

Oude Stadenstraat 15 - 8800 Roeselare
www.origino.be, www.julienne.be
www.lochting.be

Open: maand. t/m zat: 9 - 12 u en 14 - 18 u

Uit sympathie

Shanks
Making more from waste

Uw partner in afvalverwerking

Shanks Vlaanderen nv
Regenbeekstraat 7C
8800 Roeselare
Tel 051 - 23 20 11
Fax 051 - 23 20 19
www.shanks.be

Rode klaver - Trifolium pratense

Rode klaver behoort tot de familie van de vlinderbloemigen. Deze vaste plant kan 15-50 cm hoog worden. De stengel is behaard. Rode klaver heeft een samengesteld, drietallig blad en de onderste bladeren zijn rond en lang gesteeld, de bovenste bladeren bijna zittend, langwerpig en aan onder- en bovenzijde bedekt met haartjes. In het midden van deze bladeren zit soms een lichte vlek. Naast de bovenste bladeren zitten eironde blaadjes. Rode klaver bloeit van mei tot in de herfst met roze tot rode bloemen. De bloeiwijzen zijn bol tot eivormig en hebben aan de voet van de bovenste bladeren steunblaadjes.

Klaver is afgeleid van het Germaans cloefre en dat betekent splitsen, kloven, verwijzend naar het in drie gespleten blad. Trifolium betekent drie blaadjes en pratense komt van pratum of weide waar het plantje veelvuldig voorkomt.

De bloeiende toppen met de bovenste blaadjes, geoogst van juni tot september, worden in de kruidengeneeskunde gebruikt bij menopauzale klachten zoals warmte- opwellingen, nachtelijk zweten, stemmingswisselingen enz. wegens de fyto-oestrogene werking van de bloemetjes. Ze kunnen ook ingezet worden bij botontkalking vanaf de menopauze.

Cosmetisch gezien kan rode klaver gebruikt worden als een gezichts lotion tegen puistjes en onzuiverheden. Een stoombad met rode klaver heeft een reinigende werking op het gezicht. Rode klaver werd vroeger veel gebruikt als voedergewas en komt weer meer in de belangstelling voor de ecologische landbouw. Hij wordt wel geteeld als stoppelgewas, dat wil zeggen dat de

rode klaver in maart en april onder graan gezaaid wordt en na de oogst van het graan verder groeit. De klaver kan ook in de grond geploegd worden.

Klaver heeft ook een rituele betekenis. In de bloementaal kan er aan de verschillende soorten een andere betekenis gegeven worden. Rode klaver staat voor een smeekbede : blijf trouw, mijn hart smacht naar liefde. Roze klaver wijst op gekwetste trots : spot niet met mij. Witte klaver houdt een belofte in : ik zal je trouw blijven. De klaverblaadjes hebben elk hun betekenis.

Het eerste blaadje is hoop, het tweede vertrouwen, het derde is liefde en het vierde staat voor geluk. Door de zeldzaamheid om een klavertje vier te vinden wordt dit sinds de middeleeuwen beschouwd als een geluksbrenger.

Rode klaver is een eetbare plant waarvan vooral bladeren en bloemen mogen gegeten worden.

Recepten

- verse, jonge blaadjes voor de bloei klaarmaken met spinazie
- jonge blaadjes toevoegen aan soepen en sauzen. De blaadjes eet je best gekookt en niet rauw.
- bloemetjes in salades of als bordversiering
- bloemen van rode klaver samen met vlierbloemen op azijn zetten.

Veel succes,

Rita

BRUGSESTEENWEG 380
8800 ROESELARE

de kantoorschop

voor bedrijf en privé

- fax • kopie • print • computers
- netwerken • internet • IT-service
- tijdsregistratie • telefonie • meubilair
- kasregisters • digitaal dicteren
- toners & cartridges
- papierwaren • schoolartikelen
- eigen hersteldienst

VRIJE INGANG

www.sercu.be

De Blauwvoet: Bekende afbeeldingen

Het meest bekende beeld van een Blauwvoet is het standbeeld van Albrecht Rodenbach op het De Coninckplein in Roeselare met een vogel in zijn opgestoken hand. Het beeld werd gemaakt door Jules Lagae in 1909. De poten hebben zwemvliezen. De vogel is duidelijk een meeuw (Laridae). Voor een soort jager (Stercorarius sp.) zijn de kop en snavel veel te dik in verhouding tot de voor die soorten ook nog te lange hals. De halsbuiging doet zelfs een beetje aan een mini Vale gier (Gyps fulvus) denken, maar van die soort is het neusgat verticaal en natuurlijk ontbreekt in het beeld de gepunte roofvogelsnavel. Hij lijkt nog het meest op de Pacifische Meeuw (Larus pacificus) van de zuidkust van Australië omwille van de enorme snavel. Door de gele poten en de verspreiding valt de Pacifische Meeuw echter snel af als mogelijke Blauwvoet. Volgens Wikipedia (consultatie 24.08.2014) stelt dit standbeeld een Jan-van-gent (Morus bassanus) voor, maar een beetje vogelkenner ziet onmiddellijk dat dit niet klopt.

Linksboven het Blauwvoetmonument in het Klein Seminarie in Roeselare. Rechtsboven een Amerikaanse fregatvogel (foto's Wikipedia).
Onder links: Visarend. Onder midden: Amerikaanse schaarbek. Rechts-
onder: Zilvermeeuw (foto Rob Terveer).

Andere afbeeldingen van een Blauwvoet zijn te vinden op de zogenaamde Heldenhuldezerken. Tijdens de Eerste Wereldoorlog gaven Vlaamse soldaten soms een bijdrage voor de aankoop van een betonnen grafkruis voor het graf van hun gesneuvelde makkers. Dit kruis, Heldenhuldezerk genoemd, werd ontworpen door frontsoldaat Joe English (1882-1918). Aan de top draagt het de leuze AVV-VVK, d.w.z. "Alles voor Vlaanderen, Vlaanderen voor Kristus", een leuze die toen door de Vlaamsgezinde studenten gepropageerd werd. Onder die leuze wordt op het kruis in reliëf een vogel afgebeeld die verwijst naar de Blauwvoet van de Vlaamse studentenbeweging. De kunstenaar was duidelijk geen kenner van vogeltopografie, maar door de lange snavel en de verhoudingen is een "kleine meeuw" nog aannemelijk. Op sommige begraafplaatsen in Vlaanderen kan men nog dergelijke Heldenhuldezerken aantreffen.

Standbeeld van Albrecht Rodenbach in Roeselare met in zijn hand een gestileerde "Blauwvoet" (Foto: O. Dochy).

Pacifische Meeuw
(Larus pacificus)
Foto: www.wikimedia.org

Op de speelplaats van het Klein Seminarie in Roeselare, de school waar Rodenbach zijn middelbare studies deed, hangt het zogenaamde Blauwvoetmonument met de afbeelding van drie Blauwvoeten. Het zijn gestileerde vogels die verwijzen naar de drie dichters/schrijvers Guido Gezelle (1830-1899), Hugo Verriest (1840-1922) en Albrecht Rodenbach, oudleerlingen of -leraars van deze school. Als je denkt dat ze naar rechts vliegen lijken het fregatvogels (Fregata sp.) door de lange staart, de sterk naar voor gebogen armvleugel en de bijna rechte vleugelachterrand. Maar fregatvogels komen niet voor aan onze kust en hun poten zijn roze tot donkerrood. Als je denkt dat ze naar links vliegen zie je eerder het profiel van een meeuw of zelfs eerder nog een Visarend (jawel!), die naar prooi aan het speuren is. Het feit dat de vleugels in een "M-vorm" gehouden worden, wijst ook in die richting. Een schaarbek (Rynchops sp.) past ook goed op deze vorm maar in Europa komt geen enkele soort schaarbek voor. Laat ons veiligheidshalve deze afbeelding maar volledig onder de artistieke vrijheid klasseren.

Heldenhuldezerk
met gestileerde Blauwvoet
op de begraafplaats van Lissewege

Gestileerde af-
beelding van een
"Blauwvoet" op de
voorpagina van het
gelijknamige studen-
tentijdschrift.
Onder: een Roek
(Corvus frugilegus)
(foto: Johan Buckens)

Het tijdschrift "De Blauwvoet" beeldde de vogel af als een zwarte kraaiachtige met roofvogelachtige klauwen en een lichte snavel. Een Roek (Corvus frugilegus)? Let ook op de "broek" die duidelijk weergegeven is. Maar een Roek heeft zwarte en geen blauwe poten en is natuurlijk geen zeevogel. Een stookolieslachtoffer

misschien? Waarschijnlijk paste het zwart grafisch gewoon beter bij de gestileerde Vlaamse leeuw dan bij de vogel zelf.

Een vroegere editie van hetzelfde tijdschrift gaf de Blauwvoet weer als volledig witte vogel, als een stern (gevorkte staart!) met een eendenkop en -hals.

Op deze sluitzegel ziet de vogel er meer als een Jan-van-gent uit

Besluit

Uit alles wat voorafgaat, kan afgeleid worden dat de naam Blauwvoet een meervoudige betekenis heeft:

(1) Eerst en vooral zijn we op grond van zuiver literair-historische overwegingen zeker dat de naam Blauwvoet, zoals die door Conscience en Rodenbach gebruikt werd, slaat op de Visarend *Pandion haliaetus*.

(2) Uit onderzoek van allerlei gedrukte bronnen blijkt dat de naam Blauwvoet voor nog een 15-tal andere "soorten" vogels gebruikt werd: soort sperwer; soort arend; soort kiekendief; Smelleken ("Steenvalk"); "Kwartelvalk"; "Blauwvoetvalk"; Lannervalk; Sakervalk; Slechtvalk; Giervalk; soort gans; Stormmeeuw; Zilvermeeuw; Noordse stormvogel; Jan-van-gent

Ook de Vos werd genoemd maar niet weerhouden. Zelfs het sterrenbeeld "Arend" komt in aanmerking. De "Stervalk" is een mystérie uit de begindagen van de taxonomie.

Uit die lijst komen alleen jongen van de vier grote valken in aanmerking om Blauwvoet genoemd te worden omdat ze blauwgrijze poten hebben. Dat is echter een term uit de valkenierswereld. Dat valt dan niet in overeenstemming te brengen met het verhaal van Conscience over de rivaliserende clans van de Blauwvoeten en de Isengrims en over de Visarend die in zee duikt. De lange lijst van alle andere soorten is gebaseerd op een Bijbelse spraakverwarring van synoniemen, gegeven door in de prille taxonomie pionierende auteurs van de 16de tot de 19de eeuw, gevolgd door auteurs met een onvoldoende ornithologische kennis, die onvolledige informatie ter beschikking hadden of een overdreven nadruk legden op het verband met storm op zee. Uiteindelijk was de kreet "Vliegt de Blauwvoet? Storm op zee!" niet meer dan de uiting van een dichterlijke vrijheid van de schrijver Conscience om in een roman een passend wachtwoord voor heldhaftige strijders weer te geven. Dit idee nam de student Albrecht Rodenbach geestdriftig over.

(3) De Blauwvoet is sinds het eind van de 19e eeuw ook een symbool van de Vlaamsgezinde studentenbeweging geworden zonder dat er een echte soort aan gekoppeld is. Hij wordt sindsdien afgebeeld als een gestileerde zeevogel met meeuwachtig profiel. Het is niet ongewoon dat gestileerde afbeeldingen van dieren symbool staan voor een idee of regio, bijvoorbeeld de vredesduif, de Vlaamse leeuw, de Waalse haan, de uil als symbool voor de wijsheid en de Reuzenpanda voor de natuurbeschermingsgedachte. Ook de Blauwvoet past in deze rij. Voor nieuwe afbeeldingen van de Blauwvoet kan vanaf nu gerust een Visarend gebruikt worden.

Bibliografie

- Anoniem: Middelnederlandsch Woordenboek (gtb.inl.nl)
 Anoniem: Woordenboek der Nederlandsche Taal (gtb.inl.nl)
 Arnott W.G. Birds In The Ancient World From A To Z. Routledge, Oxon.
 Bauer K. M. & U.N. Glutz von Blotzheim. 1987. Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Band 1, 2e druk. Aula-Verlag, Wiesbaden.
 Blok H. & ter Stege H. 2000. De Nederlandse vogelnamen en hun betekenis. Leidschendam en Waalre, in samenwerking met bergboek.nl. 273 p.
 Bowdler Sharpe R. (ed.) 1897. A Hand-Book to the Birds of Great Britain, Volume IV. W.H. Allen & Co. Ltd., London, 314 p.
 Brisson M. J. 1760-1763. Ornithologia sive Synopsis methodica sistens avium divisionem in ordines, sectiones, genera, species, ipsarumque varietates. Bauche, Parijs, Leiden. (<https://archive.org>).
 Conscience H. 1912. De kerels van Vlaanderen. (www.dbnl.org)
 del Hoyo J., Elliott A. & Sargatal J. (eds.) 1994. Handbook of the Birds of the World. Vol. 2. New World Vultures to Guineafowl. Lynx Edicions, Barcelona.
 del Hoyo J., Elliott A. & Sargatal J. (eds.) 1996. Handbook of the Birds of the World. Vol. 3. Hoatzin to Auks. Lynx Edicions, Barcelona.
 Desmet E. & Faveys W. 2009. Toptrek boven de Lage Landen. Hoe bijzondere weersfactoren leidden tot buitengewone roofvogel trek boven Nederland en Vlaanderen op 13 en 14 september 2008. *Natuur.oriolus* 75(3): 73-78.
 Desmet E. 2012. Najaarstrek Buizerd via Denemarken. *Natuur.oriolus* 78(3)
 Forsman D. 1999. The Raptors of Europe and The Middle East. A Handbook of Field Identification. T & AD Poyser, London. 589 p.
 Glutz von Blotzheim U.N., Bauer K.M. & Bezzel E. 1971. Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Akademische Verlagsgesellschaft, Frankfurt / Main.
 Hagemeyer W.J.M. & Blair M.J. (eds.) 1997. The EBCC Atlas of European breeding birds: their distribution and abundance. London: Poyser. 903 p.
 Kervyn de Lettenhove J. 1847. Histoire de Flandre. (<https://archive.org>)
 Kesteloot E. 1960. De "Blauwvoet" in de vogelwereld. *Biekorf* 61: 167-168.
 Kiliaan C. 1599. Etymologicum Teutonicæ Linguae. Plantijn, Antwerpen.
 Klein I.T. 1759. Stemmata avium. Geschlechtstafeln der Vogel. Lipsiae, Apud. Adam Henr. Holle. (www.biodiversitylibrary.org)
 Leclerc G.L. Comte de Buffon, 1749-1788. Histoires naturelle, générale et particulière. Oiseaux: tome XVI. (www.buffon.cnrs.fr)
 Leunis J. 1860. Synopsis der drei Naturreiche. Erster Theil. Zoologie.
 Leyens K. & Desmet E. 2011. Buizerd trek over Vlaanderen in najaar 2010: kroniek van een aangekondigde piek. *Natuur.oriolus* 77 (3): 99-107.
 Linnaeus C. 1758. Systema Naturae. Tomus I. (www.biodiversitylibrary.org)
 Linnaeus C. 1761. Fauna Svecica. Sumtu & Literis Direct. Laurentii Salvii LWVT/SOVON 2002. Vogel trek over Nederland 1976-1993. Schuyt & Co Marcus P. 2012. Gherualke, cranohari met gër
 Pennant T. 1812. British Zoology, Volume I, Class II Birds. Warrington
 Rappé G. 2008. De Zee van Toen. Een historisch-ecologische verkenning van de zuidelijke Noordzee (1930-1980), uit de mond van Vlaamse vissers. Uitgave Provincie West-Vlaanderen, Brugge, 459 p.
 Savigny J.-C. , 1809, Système des Oiseaux de l'Égypte et de la Syrie, In: Description de l'Égypte, Paris. (<http://gallica.bnf.fr>).
 Swaen A. 1925. Enkele mededeelingen omtrent de valkenjacht. Jaarverslag van de 67ste Algemeene vergadering op 25 mei van het Koninklijke Oudheidkundig Genootschap te Amsterdam. (www.dbnl.org)
 Van Havre G.C.M. 1928. Les oiseaux de la faune belge. Relevé documenté des espèces sauvages observées en Belgique. M. Lamertin, Brussel, 497 p.
 Vanlandschoot R. 2002. Albrecht Rodenbach. Biografie. Lannoo, Tiel.
 Vermeulen B. 2006. De Blauwvoet: een onbekende vogel in de dierenwereld? In: Brecht Vermeulen. Omtrent Rodenbach.
 Viaene A. 1960. De stormvogel Blauwvoet. *Biekorf* 61: 293-300.
 Willems J.F., 1836. Reinaert De Vos, episch fabeldicht van de twaalfde en dertiende eeuw, met aanmerkingen en ophelderingen. F. & E. Gyselynck
 Willems L. 1897. Reinaerdiana. Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde. Jaargang 16, 252-267. E.J. Brill, Leiden. (www.dbnl.org)
 Willems L. 1906. Notes sur la querelle des Blauvoets et des Isengrims. Bulletin der Maatschappij van Geschied- en Oudheidkunde te Gent
 Zwarts L., Bijlsma R.G., van der Kamp J. & Wymenga E. 2009. Living on the edge: Wetlands and birds in a changing Sahel. KNNV Publishing, Zeist

Walter Deconinck (Kortrijk) is biologieleeraar op rust. Hij houdt zich graag bezig met de culturele kant van de biologie doorheen de tijd en publiceert geregeld artikelen hierover in vaktijdschriften voor biologieleerkrachten.

Olivier Dochy (Zonnebeke) is beroepshalve natuurmedewerker bij de provincie West-Vlaanderen en al vele jaren een actief vogelkijker met bijzondere interesse voor zeevogels en roofvogel trek.

Commentaren zijn welkom bij de auteurs, via olivier.dochy@scarlet.be

Een mussenpicknick in een vuurdoornstruik

Zou augustus de saaieste vogelmaand kunnen zijn? Het lijkt de lezer wellicht een lichtjes absurde vraag, het bewijs bovendien dat zelfs een geëerd tijdschrift als dit zich tijdens de tweede vakantie maand nog volop in de komkommertijd bevindt. Aangemaand door de hoofdredacteur om zo snel mogelijk een waardig artikel te bezorgen voor het volgende nummer, keek ik op een zonnige dag halverwege de oogstmaand de tuin in op zoek naar inspiratie.

De meeste planten en bomen hebben hun maximumgroei bereikt. Groen overheerst want veel bloeiers zijn al op de terugweg al zorgen kattenstaarten, anemonen en hibiscustruiken voor uitbundige kleuren en beloven dikke rozenknoppen her en der nog een uitbundige tweede bloei. Maar wat het meest opvalt is de relatieve stilte in de tuin. Nu de laatste mereljongen hun nest hebben verlaten is hun bedelroep verstomd. Zelfs 's morgens vroeg lijkt het heerlijke vogelgezang volledig weggeëbd. Het roodborstje laat zich soms nog zien, maar zijn welluidend lied dat aan een helder kabbelend beekje doet denken, is er niet meer bij. Als een familie mezen of tijftjafs komt baden in de vijver dan blijft het bij wat wanordelijk gepiep en gekriep. Zelfs het monotone gekoer van de duiven lijkt afgenomen.

In de lucht biedt augustus evenmin enig spektakel. Twee late gierzwaluwen maken een brede bocht boven het huis. Ik beeld me in dat ze nog even een afscheidsgroet brengen voor ze weer naar het zuiden trekken. De grote trek vanuit het noorden is echter nog niet begonnen en dus is het nog wachten op het fascinerende schouwspel van overvliegende formaties in het zwerfwerk of verrassende dwaalgasten in de tuin.

De vogelwereld is echter nooit saai voor wie er oog voor wil hebben. Een opvallend vertrouwd en prettig augustusgeluid bijvoorbeeld is het geknabbel van een mussenfamilie op picknick in een vuurdoornstruik. Ik leg dat even uit. Zowel aan de voorzijde als aan de achterzijde van het huis bedekt een vuurdoorn (*Pyracantha*) de bakstenen gevel. De struik behoort tot de rozenfamilie en dat ondervindt elke snoeiende tuinier aan den lijve, meer dan hem lief is want de lange en harde stekels kunnen bijzonder pijnlijk zijn. Anderzijds biedt de snelgroeiende struik een zee aan witte bloempjes in de lente en trossen rode bessen in de nazomer. Merels en heggemussen vinden er een veilige nestplaats. Mijn huismussen zijn echt dol op de rode bessen. Van zodra de talloze groene bessen rood beginnen te kleuren komen de huismussen dagelijks foerageren in de struik. Soms zitten ze daar met tien tot vijftien zonder ruzie of kabaal en van de stekels lijken ze helemaal geen last te hebben. Voor de maaltijd nemen ze rustig de tijd, in tegenstelling tot de lijsters en merels die ondertussen de lijsterbes plunderen door gulzig tien à twaalf bessen naen in te slikken. Nee, de huismussen knabbelen op het omhulsel tot ze de zaadjes binnenin beet hebben. Wanneer het schuifraam openstaat kan je in augustus de hele dag genieten van de zachte knabbelgeluiden van de genietende mussenkolonie. Geen andere vogel heb ik ooit in de vuurdoorn zien eten en tegen het einde van de zomer is er geen vuurdoornbes meer te bespeuren.

Met de huismus vergaat het zoals veel andere diersoorten: nu hun aantal sterk is afgenomen gaat de mens er meer oog en waardering voor hebben. In het verleden had de huismus geen al te beste reputatie. In een vorig artikel brachten we al eens het verhaal over onkuisheid en overspel bij de huismus maar in de middeleeuwen stond het vogeltje ook symbool voor onstandvastigheid. Dat kunnen we uitgebreid lezen in het werk *De avibus* (Over de vogels) van de 12de eeuwse Noord-

Franse geestelijke Hugo van Folieto. Deze monnik bespreekt in zijn boek 27 verschillende vogels, bijna allemaal soorten die in het Oude of het Nieuwe Testament voorkomen. Hij schrijft niet als ornitholoog maar hij gebruikt eigenschappen van de vogels om ze als voorbeeld (of net niet) te stellen voor de mens. De teksten werden aan gelovigen voorgelezen of in preken gebruikt. Hugo van Folieto ziet in de mus de verpersoonlijking van de onstandvastigheid van de menselijke geest, want 'de mus is immers een onzekere en onstandvastige vogel'. Elders vergelijkt hij de mus met een ongelovige en in een derde mussenverhaal staat de mus voor de ziel. De middeleeuwse mens, in latere tijden vaak en onterecht als dom, vuil en wreed gestigmatiseerd, leefde dicht bij de natuur en kon de natuurvergelijkingen best smaken. De talrijke en dikwijls geïllustreerde kopieën van *De avibus* bewijzen dat. Mijn huismussen geven echter ook dit jaar helemaal geen blijk van onstandvastigheid. Ze smullen lustig verder en als ze dit tempo aanhouden verdwijnt binnen tien dagen de laatste vuurdoornbes in een mussenbekje.

Tekst: Johan Strobbe
Foto's: Johan D'haenen

Startdag JNM

Traditiegetrouw vliegen we er bij het begin van het werkjaar weer in met een beestige startdag en deze keer krijgt die een zwart met geel jasje. Zoals je weet gaat het nog steeds niet goed met de bijtjes in Vlaanderen. Tijdens ons startdagspel gaan we de bijenproblematiek verkennen aan de hand van een supercool spel. Samen met JNM Roeselare proberen we de bijenpopulatie een handje toe te steken. Bereid je maar voor op een onvergetelijke namiddag!

Rond 17 uur worden ook de ouders verwacht voor een infossen van een echte imker. Deze ex-JNM'er zal jullie alles vertellen over zijn kolonies bijen. Daarna kan je ook aansluiten bij een rondleiding in de tuin van de Freinetschool. Ten slotte worden jullie van harte uitgenodigd op de receptie met een hapje en een drankje. Tijdens de receptie zal ook een korte voorstelling van de JNM Roeselare worden gegeven, zodat jullie allemaal weten wie we zijn en wat we doen.

Laat zeker weten of je komt of niet, zodat we ons spel optimaal kunnen voorbereiden.

Tot dan!

Wanneer: Zondag 25 september om 13u30, ouders worden verwacht tegen 17u

Waar: De Bonte Specht, Freinetschool Roeselare

Meebrengen: Veeel vriendjes en vriendinnetjes

Verantwoordelijke: Robbe Cool (robbecool10@hotmail.com of 0470 48 14 33)

De JNM is een jeugdbeweging die zich tot doel stelt jongeren van 7 tot 26 jaar in contact te brengen met alles wat groeit en bloeit op deze aardkluit. Ook probeert ze te werken aan een natuur- en milieuvriendelijke omgeving. Dit alles gebeurt door middel van excursies, kampen in binnen- en buitenland, beheerswerken, acties,...

Als lid van afdeling Roeselare krijg je de gelegenheid om bijna elke week mee te gaan op een spetterende excursie en fantastische weekendjes te beleven,... Bovendien krijg je naast 'Euglena' of 'Kikkertje' ook nog eens om de twee maanden het afdelingstijdschrift 'De Sneppe', waarvan er hier een exemplaar voor u ligt, in de bus gestopt. Je vindt ons ook online terug op www.jnm.be/afdeling/roeselare, waar u de meeste recente excursiekalender terugvindt.

Suzan Demey

HOUT - TRIPLEX - ISOLATIE
DECORATIEVE PLATEN - OSB - DEUREN

BVBA

HOUTHANDEL CARPENTIER

Gitsbergstraat 53
8830 GITS-HOOGLEDE
TEL 051 - 20 20 04
FAX 051 - 24 59 52

DEFIEUW
drukk

BVBA

Millesteenstraat 65, 8890 Dadizele

tel. 056 50 93 58 - fax 056 50 47 13

defieuwdruk@skynet.be

Broedresultaten steenuil 2016

Het barslecht seizoen van verleden jaar gaf alvast één sprankel hoop, veel slechter kon het niet worden. Het jubileumjaar van onze steenuilenwerkgroep moest beter worden. De eerste controles waren alvast hoopgevend, en de trend zette zich door op alle sectoren. Berichten uit andere provincies gaven dezelfde indicatie. Het zou een heel goed jaar kunnen worden. De laatste dag van mei kwam echter de memorabele zondvloed over Vlaanderen. Mandelstreke kreeg die dag 80 tot 100 liter water. Dit is het moment dat onze steenuilen met grote jongen liggen. Beide oudervogels moeten contant op muizenjacht om de broodnodige eiwitten op peil te houden bij de jonge vogels. Dit zouden moeilijke dagen worden. Uiteindelijk viel dit nog reuze mee voor ons. Er werden begin juni geen nesten gevonden met uitgemergelde jongen. Ook de torenvalken - en kerkuilenjongen die ik verder in de maand juni in mijn handen kreeg waren goed doorvoed. Net als de steenuilen zijn dit voornamelijk muizenjagers. Rond half juni voerde ik een onderkoelde jonge steenuil naar het VOC in Beernem, het was de eerste van het broedseizoen die ze binnen kregen. Uit de provincie's Limburg, Brabant en Zeeland kwamen echter heel wat slechtere berichten binnen. Vele nesten met grote jongen kregen niet voldoende eiwitten aangevoerd, kregen diarree door te veel regenwormen, stierven of verhongerden bij totaal gebrek aan voer. In deze provincies kregen ze na 31 mei nog veel meer dagen regen met veel grotere hoeveelheden neerslag te verwerken dan bij ons.

Dit jaar lagen 107 kasten ter controle, 2 waren onbewoonbaar en bij 1 kast was er geen controle.

Blijven er 104 kasten om resultaten te berekenen:

- 47 kasten met 138 jongen, 2 met 5j, 14 met 4j, 12 met 3j, 8 met 2j, en 6 kasten met 1 jong.
- 6 kasten met eieren, nacontroles geven geen jongen meer.
- 3 kasten met solitaire vogels.
- 7 kasten waarvan jongen reeds uitgevlogen.
- 1 kast met 2 dode jongen.

Als bezetting komen we aan 63%, het tweede beste jaar van onze werkingsjaren en liefst 9% beter dan verleden jaar. Gemiddelde aantal jongen per kast: 2,93. Dit is het derde beste jaar ooit. Hopelijk volgend jaar geen grote terugval.

Met dank aan alle medewerkers.

De resultaten van alle 20 werkingsjaren hierbij:

Jaar	Aantal kasten	Bezette kasten	Gemiddelde jongen per kast
1997	60	20%	2,8
1998	105	25%	3
1999	103	28%	2,65
2000	110	45%	2,5
2001	108	49%	2,5
2002	106	55%	2,6
2003	105	56%	2,6
2004	102	58%	2,7
2005	100	61%	2,88
2006	104	61%	2,65
2007	115	55%	2,85
2008	107	68%	2,72
2009	107	60%	2,78
2010	111	62%	2,70
2011	110	60%	2,83
2012	107	60%	2,31
2013	108	61%	2,42
2014	109	60%	3,14
2015	109	54%	2,46
2016	107	63%	2,93

Tekst en foto: Ludo Mommerency

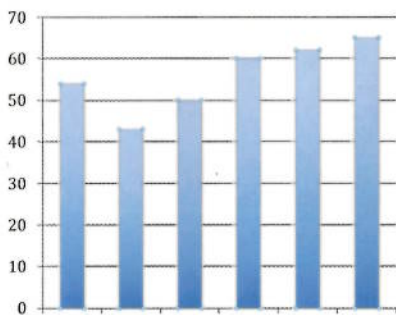

Voelen huiszwaluwen zich weer meer thuis in 2016?

Het grote verzamelmoment is al achter de rug: jong en oud zijn al een tijdlang aan hun grote duik zuidwaarts bezig. Hopelijk in grotere getale dan de vorige jaren. Op 25 augustus waren ze nog in flinke aantallen naar zowel gebruikte, niet-bezette en kunstnesten aan het aanvliegen. Een laatste check-up en kennismaking vooraleer de drukte afneemt? De weken erna is het in elk geval heel wat stiller geworden.

Ondanks een belabberde en erg natte start van het broedseizoen raakten toch heel wat oude nestplaatsen in Roeselare bezet. Het heeft er alle schijn van dat de soort zich dit jaar wat steviger verankerde met 65 broedgevallen als totaalcijfer. Maar meest verrassend is de massale verschuiving naar het kunstnestenmekka in de Honzebroekstraat, waar nu 17 koppeltjes nestelden bij dé zwaluwman. Meteen een ruime verdubbeling tegenover vorig jaar (7) en een duidelijk bewijs dat ze gretig intrek genomen hebben in die kunstnesten. We vermoeden dat dit niet ten koste ging van de verspreide kolonie in de vlakbijgelegen woonwijk Biezenhof met nu nog 11 broedgevallen, iets meer weer dan de 3 vorige jaren. Ook daar werden, weliswaar schoorvoetend, kunstnesten in gebruik genomen.

Bij vroegere analyses lieten we al vallen dat er een uitwisseling moet bestaan, ondanks hun legendarische plaatstrouw, met de grotere kolonie in het MPI St. Idesbald, op ongeveer 1 km naar het zuidwesten. Daar wonen nu nog steeds 37 koppels in volledig zelfgebouwde nestjes. Het bouw materiaal hiervoor is dichtbij voor handen, want rondom nog grotendeels landelijk. Maar sinds 2014, waarin er een onverwachte maar lang verhoopte groei was tot 50 nesten, betekent dit een daling van 25%. Het absolute dieptepunt voor de beide kolonies was 2012 met respectievelijk 28 en 15 bezette nestjes, waaronder 2 kunstnesten.

Kunnen we dat helemaal op de rug van de kunstnestjes schrijven? De explosieve aangroei bij zwaluwman lijkt hier een duidelijk signaal dat ze kiezen voor een veilige kant-en-klaar broedplaats met nauwelijks bouw materiaal in de buurt maar waar rust is verzekerd. Dé manier om ze weer de stad in te krijgen?

Minder informatie hebben we over hun broedsucces dit jaar. We waren er niet bij wanneer vliegvlugge jongen klaar zaten om uit te vliegen. Op een paar plaatsen waren evenmin tweede legels vastgesteld. Te laat begonnen? Ook dat is giswerk. Als de aantallen volgend jaar groeien of stabiel blijven zijn er hieromtrent echter weinig redenen voor ongerustheid.

In de buurgemeenten hebben we meer ingezet op kunstnestjes, in samenwerking met het Stad-Landschap 't West-Vlaamse hart. Dadizele scoort hierbij goed. In Hoogdele-Gits en Staden kwamen veel aanvragen voor boerenzwaluwen, maar voor huiszwaluwen moeten we nog een tandje bijsteken. De kolonie op een boerderij

in Moorslede is een succesverhaal, waar we na winterrestauratie van de gebouwen zowel oude nesten als volledige nieuwbouw konden vaststellen. Daar woonden nu zeker 15 koppels huiszwaluwen en verder een vijftal families boerenzwaluwen.

Hoe zat het met de boertjes?

Over die laatste zijn de telgegevens minder betrouwbaar in Roeselare en al helemaal ontbrekend voor de rand. Veel meer landelijk, verspreid wonend en indien niet gemeld, veel lastiger om te controleren. Algemeen lijkt zich een daling verder te zetten: minder bewoonde hoeven met minder nesten per hoeve. Het uitdoven van familiale bedrijven of afname van de traditionele landbouwactiviteit speelt niet in de kaarten van boerenzwaluwen. Ook oprukkende verstedelijking van het rurale landschap gaat hiermee ook hand in hand. Troefkaarten zullen we moeten inzetten op landelijke bewoning met stalletjes of boxen waar schapen of paarden in schuilen. Boerenzwaluwen komen er al eens in nestelen. We gaan graag in op vragen hieromtrent van eigenaars.

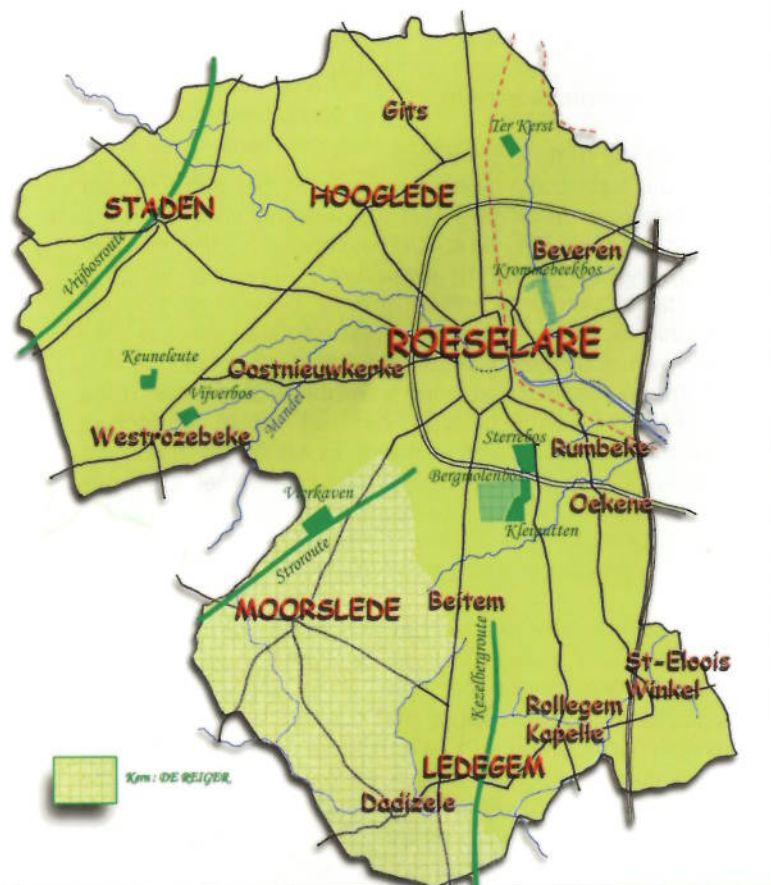
Bij de zomercontroles viel het echter op dat hun tweede broedsels verrassend succesvol waren, heel vaak met 4 vliegvlugge jongen per nest. In de Groenestraat half augustus zelfs een topper met 8 bezette nesten waarin tientallen jongen en een zwerm rondvliegende boertjes. Hoop voor de toekomst! Ook bij controles elders in de stadsrand was het verrassend verzamelen geblazen met telefoondraden waarop rijtjes van 40 boerenzwaluwen, waar ze in de vroegzomer sporadisch te zien waren. De drogere juli- en augustusmaand maakte blijkbaar veel goed.

We willen volgend jaar tot een gebiedsdekkend telnet van zwaluwmensen komen die in Mandelstreek een beperkt gebied voor hun (tel)rekening willen nemen, zoals dat bij de steenuilwerkgroep het geval is. Meten is weten: dit betekent een kleine én gezonde tijdsinvestering. Maar je krijgt er veel voor terug, waarbij ook een betere bescherming van die zwaluwsoorten hoort. Verdienen ze dat niet? Neem zeker met ons contact op!

Tekst en foto: Piet

Werkingsgebied

Bestuur Mandelstreke:

voorzitter: Peter Hantson - 051 203 063 - voorzitter@natuurpuntmandelstreke.be
ondervoorzitter: Wim Marichal - 0476 307 762
 ondervoorzitter@natuurpuntmandelstreke.be
secretaris: Philippe Deprez - 050 347 824 - secretaris@natuurpuntmandelstreke.be
penningmeester: Johan Plouvier - 051 226 678
 penningmeester@natuurpuntmandelstreke.be
redacteur: Koen Maes - 051 727 001 - redacteur@natuurpuntmandelstreke.be
materiaalbeheer en ledenwerving: Willy De Ruyter - 051 697 796
 materiaalman@natuurpuntmandelstreke.be
communicatie: Wim Marichal - 0476 307 762
 communicatie@natuurpuntmandelstreke.be
natuur- en milieueducatie: Piet Desmet - 051 225 852
 natuur.mandelstreke@gmail.com

bestuursleden:

Michael Parmentier - 0483 638 090 - michael.parmentier@hotmail.com
 Martine Lakiere - 0479 780 002 - martine.lakiere@telenet.be
 Johan Hanssens - 051 309 199 - johanhanssens@fulladsl.be
 Ria Wyffels - 050 211 392 - riawyffels@yahoo.com

vogelwerkgroep:

Koen Vandepitte - 0478 394 677

steenuilwerkgroep:

Ludo Momerency - 051 225 280

fotowerkgroep:

Johan Hanssens - 051 309 199 - johanhanssens@fulladsl.be

conservators De Kleiputten:

Piet Desmet en Dirk Vandewalle - 051 22 02 35

de.wijze.eik@skynet.be

webmaster:

Filip De Keyser - webmaster@natuurpuntmandelstreke.be

lay-out:

Johan D'haenen - 0485 953 435 - layout@natuurpuntmandelstreke.be

Bestuur kern De Reiger:

voorzitter: Jean-Pierre Vandamme - 051 771 213 - jeanpierrevandamme@skynet.be

secretaris: Filip Cardoen - 051 770 159 - info@filipcarden.be

bestuursleden: Bart Debaes - 051 229 088 - bdebaes@yahoo.com

Bestuur kern Groot Staden:

Voorzitter: Ivan Brunel - 0496365628

Bestuursleden: Daan Vandekerhove, Sofie Declercq, Chris Verhaeghe en Marieke Heyrick

Mail: natuurpuntgrootstaden@gmail.com

Facebookgroep: "Natuurpunt Groot Staden"

Bankrekening van Natuurpunt Mandelstreke:

BE51 9799 6273 0762 p/a Klokkeputstraat 93, 8800 Roeselare

Bankrekening van Natuurpunt Kern De reiger

BE82 4664 3681 6168 p/a Procureurstraat 15, Moorslede

Website:

www.natuurpuntmandelstreke.be

Lidmaatschap van Natuurpunt voor het ganse gezin = €27

(tijdschriften DWW 4x en Natuur.blad 4x) op rekening BE17 2300 0442 3321 van

Natuurpunt vzw - Coxiestraat 11, 2800 Mechelen

Extra tijdschriften:

Natuur.focus (4x) = €11 en Natuur.oriolus (4x) = €10 of samen €17

Leden van andere Natuurpuntafdelingen kunnen "Door Weer en Wind" ontvangen door storting van

€6 op BE51 9799 6273 0762

VogelOpvangCentrum

Bulskampveld 8, 8730 Beernem - 050/790 959

Giften voor Mandelstreke

(vanaf €40 met fiscaal attest):

rechtstreeks te storten op rekening 293-0212075-88 van Natuurpunt Beheer vzw, met vermelding "Reservatenfonds 3567, Mandelstreke".

Giften voor Steenuilenwerkgroep

(vanaf € 40 met fiscaal attest):

rechtstreeks te storten op rekeningnummer 230-0524745-92 van Natuurpunt Studie vzw, met vermelding "Steenuilenwerkgroep - project 2492"

Werken mee aan dit nummer:

Walter Deconinck, Demey Suzan, Philippe Deprez, Anke Desender, Johan D'haenen, Piet Desmet, Olivier Dochy, Rita Gesquiere, Peter Hantson, Koen Maes, Johan Strobbe, Jeroen Vermeersch

Foto's cover: boven: ruitjesbovist (Peter Hantson) - onder: Fietsers op Terschelling (Piet Desmet)

De teksten voor het volgende nummer graag binnen bij de redactie tegen 1 november 2016

Druk: Defieuwdruk

Oplage: 1250 exemplaren

Dit blad wordt gedrukt op milieuvriendelijk papier... Respecta mat 115 gr. 100% recyclage

Personalia

We delen in de vreugde van:

- Stijn Hantson (zoon van voorzitter Peter) en Adriana Garcia bij de geboorte van hun zoonje **Noah** op 24 juli 2016

- Eline Plouvier (dochter van bestuurslid Johan) en Renaat Vancraeynest bij de geboorte van hun zoonje **Wout** op 1 augustus 2016.

We betuigen onze deelneming bij het overlijden van **Lucienne Dewaele** op 2 augustus 2016

STOF *op* ZOLDER

*modestoffen · biologische stoffen
furnituren · breiwool · patronen · workshops*

MEER DAN 2000 STOFJES!

OPENINGSUREN: MAANDAG TOT VRIJDAG: 14 - 18U · DINSDAG
EN DONDERDAG: 14 - 22U · ZATERDAG: 10 - 12U EN 14 - 18U
IEPERSESTRAAT 199 IN ROESELARE · WWW.STOFOPZOLDER.BE

*Altijd
een groen
streepje
voor ...*

Grafisch ontwerp
Filip CARDOEN

Filipcarden.be

Uit sympathie

Joost Desmet

dh | demonie hout
ALS HOUT VORM KRIJGT ...

T 051/204314 - F 051/244647
E martine@schrijnwerkerij-demonie.be
W www.schrijnwerkerij-demonie.be
Westrozebekestraat 85 b - 8840 Westrozebeke

TUINAANLEG - TUINONDERHOUD

HUBERT DAVIDTS
T U I N A R C H I T E C T

Beversesteenweg 369 - 8800 Roeselare
tel.: 051 69 00 30 - fax: 051 69 00 31
info@davidtshubert.be - BE 442 678 603

BROUCKE
Kachel & SpeksteenCenter

Uw specialist in:
Speksteenkachels, Pelletkachels,
Gas- en houtkachels/haarden,
Uitbouw van A tot Z,...

WWW.BROUCKE.BE
INFO@BROUCKE.BE

Vij beleggen bij de
gezondste bank. En u?"
...m langs voor een
vrijblijvend gesprek.
degezondstebank.be

KANTOOR BABYLON - FSMA 26672 cAcB
Westlaan 145, 8800 Roeselare, 051 25 10 10

MARIANNE DEPRAETERE - FSMA 48078 cAcB
Beversesteenweg 363, 8800 Roeselare, 051 20 50 94

KANTOOR VANHAECKE - FSMA 61160 cAcB
Rumbeeksestwg 464, 8800 Rumbeke, 051 24 46 53

RUDI VERHOEST - FSMA 46891 cAcB
Noordlaan 9, 8800 Roeselare, 051 24 01 30

KANTOOR VANDEVOORDE BVBA - FSMA 107137 cAcB
Meiboomlaan 5-7-9, 8800 Roeselare, 051 24 28 27

ARGENTA

KITE OPTICS

SWAROVSKI OPTIK

Leica

ZEISS

Bynnex

LYNX HD

8x30
10x30

KITE OPTICS
www.kiteoptics.com

UITZONDERLIJKE
LEDENKORTING!

SIGHTS OF NATURE

**Natuurpunt Optiekshop
Sights Of Nature**

Pieter De Conincklaan 108
8200 Brugge
T 050 31 50 01
F 050 31 68 47
www.sightsofnature.be